

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7289/23

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

העותרים: 1. קטנאני [redacted]
2. קטנאני [redacted]
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

נגד

המשיבים: 1. המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
2. שר הביטחון

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ' בתשרי התשפ"ד (5.10.2023)

בשם העותרים: עו"ד תמיר בלנק

בשם המשיבים: עו"ד רועי שויקה; עו"ד שרון אבירם

פסק-דין

השופט א' שטיין:

1. העתירה שלפנינו מבקשת את ביטולו של צו החרמה והריסה מיום 14.9.2023 (להלן: צו ההריסה או הצו) אשר הוצא על ידי המשיב 1, המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (להלן: המפקד הצבאי או המפקד), ביחס לדירה בה התגורר בנם של העותרים, קטנאני (להלן: המפגע), אשר ממוקמת בקומה הראשונה מעל הקרקע במבנה בן שלוש קומות המצוי בנ"צ 716661/3567266 במחנה הפליטים עסכר הסמוך לעיר שכס (להלן: הדירה).

צו זה הוצא מאחר שהמפגע ביצע ביום 7.4.2023, יחד עם מחבל נוסף, פיגוע ירי בצומת חמרה שבבקעת הירדן ובמהלכו רצח את לואיס די, ז"ל, ואת שתי בנותיה, מאיה די, ז"ל, ורינה די, ז"ל (להלן: הפיגוע), ואחרי שהמפקד הצבאי מצא כי החרמת הדירה והריסתה תעצמנה הרתעה של מפגעים פוטנציאליים ועל ידי כך תסייענה בשמירה על ביטחון האזור. הודעת המפקד על כוונתו לבצע החרמה והריסה כאמור נמסרה לעותרים ביום 22.8.2023. המפגע ושותפו מצאו את מותם בחילופי אש עם כוחות צה"ל ביום 4.5.2023.

2. העותרים מעלים בעתירתם שורה של טענות. בטרם אדון בטענות אלה, אציין כי זהות המפגע כמי שאחראי לרצח המתועב של בנות משפחת די ואמן הוכחה כדבעי ברמה של ראייה מינהלית, ואף למעלה מכך. למסקנה חד-משמעית זו הגעתי אחרי שעיינתי, בהסכמת העותרים, בחומר החסוי שבידי המפקד הצבאי. כמו כן, לא ניתן לחלוק על קיומה של זיקת מגורים בין המפגע לדירה, שכן המפגע התגורר בדירה זו, עובר לפיגוע שביצע, יחד עם אשתו וילדיהם הקטינים. המבנה בו מוקמת הדירה שייך לאביו של המפגע.

3. העותרים מבקשים מאתנו לבטל את הצו כאשר הם מעלים טענות נגד תקפותה של תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, אותה ירשנו מהמשפט הבריטי שקדם להקמת המדינה (להלן: תקנה 119). כמו כן מלינים העותרים על ענישה קולקטיבית אשר פוגעת באנשים חפים מפשע כדוגמתם; חולקים על קיומו של האפקט ההרתעתי בהריסת בתי המפגעים; שוללים את עמדת המפקד הצבאי בדבר הצורך הביטחוני להרוס את בתי המפגעים; מבקשים מאתנו לבטל את הצו מחמת שיהוי אשר חל בהוצאתו; ומתריעים מפני נזקים אשר עלולים להיגרם למבנה ולסביבתו עקב הריסת הדירה באמצעות חבלה חמה.

4. טענותיהם הכלליות של העותרים כבר נדונו ונדחו, אחת לאחת, בשורה ארוכה של פסקי דין (ראו, מיני רבים: בג"ץ 5933/23 זלבאני נ' מפקד פיקוד העורף, פסקה 2 לפסק דיני והאסמכתאות שם (24.8.2023) (להלן: עניין זלבאני)). בית משפט זה קבע כי תקנה 119 שרירה ותקפה; כי הפעלתה אינה בגדר ענישה קולקטיבית; וכי אין מקום לפקפק בחוות דעתם של גורמי הביטחון לפיה הריסת בתי המפגעים מרתיעה מפגעים פוטנציאליים ומשרתת את צרכי הביטחון (ראו: שם).

לא נותר לי אפוא אלא לדון בטענות העותרים אשר נסובו על נסיבותיהם הפרטניות: טענת השיהוי, וטענת הנזק.

5. דין טענת השיהוי להידחות. כפי שהובהר בדעת רוב בעניין זלבאני, טענה כאמור צריכה להיבחן במסגרתם של שני מועדים: (1) סוף האירוע הטרוריסטי שבעקבותיו הוצא צו הריסה, אשר ככלל מזוהה עם מעצרו או נטרולו של המפגע; וכן (2) הודעת המפקד הצבאי על כוונתו להחרים ולהרוס את דירת המפגע (ראו: עניין זלבאני, פסקה 10 לפסק דיני). במקרה שלפנינו, כאמור, המועד הראשון הוא 4.5.2023, ואילו המועד השני הוא 22.8.2023. הווה אומר: המפקד הצבאי קיבל את החלטתו בדבר הוצאת הצו תוך פרק זמן שעולה במקצת על 3.5 חודשים. לנוכח מורכבותן של החלטות ביטחוניות מהסוג הזה והאחריות הכבדה שרובצת על שכמו של המחליט, מדובר בפרק זמן סביר בהחלט שאינו בגדר גרירת רגליים או ויתור על הפעלת הסנקציה לפני תקנה 119.

6. מכאן לטענת הנזק. ראשית, אציין כי המפקד הצבאי בחר בצעד מידתי בהחליטו להחרים ולהרוס רק את יחידת המגורים ששימשה את המפגע ואת משפחתו הגרעינית – מבלי לפגוע ביתר חלקי המבנה. שנית, המפקד הצבאי גיבש את החלטתו בעזרת חוות דעת מקצועית של מהנדס מנוסה ומומחה להריסת מבנים, רס"ן י.פ. מומחה זה אף הגיש, ביום 1.10.2023, התייחסות נפרדת לחוות דעת הנדסית שהגישו העותרים לתמיכה בטענת הנזק. בעניין זה, כפי שקבעתי בעבר, "בהינתן מחלוקת מומחים... ובאין אינדיקציה לכך שחוות דעתו של המומחה הפנימי של הרשות המינהלית – רס"ן י.פ. – שגויה על-פניה, עלינו להשעין את הכרעתנו על האמור באותה חוות הדעת בהתאם להלכה פסוקה הנקוטה בדינו" (ראו: עניין זלבאני, פסקה 13 לפסק דיני והאסמכתאות שם). לא נוכל על-כן להתערב בהחלטת המפקד הצבאי כי הריסת הדירה בדרך של חבלה חמה, כמתואר בחוות דעתו המקצועית של רס"ן י.פ., "היא בגדר הרע במיעוטו האופטימלי, בהתחשב בצורך בהקטנת נזקים לצד השיקולים הקשורים לביטחונם של מבצעי ההריסה" (ראו: שם, פסקה 14 לפסק דיני).

7. כמו כן, נחה דעתי כי ביצוע ההריסה בהתאם לאמור בחוות דעתו של רס"ן י.פ. לא יסב, קרוב לוודאי, נזק לקונסטרוקציה של המבנה בו נמצאת הדירה. גרימתו של נזק כזה אינה בגדר תרחיש בלתי אפשרי, אך סבירותו של תרחיש זה נמוכה; וכפי שצויין על ידי בעניין זלבאני, "המדינה נוהגת לפצות את ניזוקיה העקיפים של הריסת בית או דירה בגין נזקיהם, כל אימת שמדובר באנשים חפים מפשע שאינם קשורים למפגע ולביתו" (ראו: שם, פסקה 15 לפסק דיני). הדעת נותנת שהמדינה תנהג כך גם במקרה של גרימת נזק לצדדים שאינם קשורים למפגע ולדירתו במקרה הנוכחי.

8. בהחלטת המפקד הצבאי להוציא את צו ההריסה לא נפל אפוא כל פגם הקורא להתערבותנו. אשר על כן, הנני מציע לחבריי לדחות את העתירה ולהותיר את הצו על כנו. המשיב 1 יוכל לבצע את הריסת הדירה החל מיום 22.10.2023.

ש ו פ ט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שטיין.

ניתן היום, כ"ג בתשרי התשפ"ד (8.10.2023).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט